

21 МИЛИОН ЕВРА ПОТРЕБАН ЗА ПОТПУНУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ „ЕС-ДНЕВНИКА“

Иако већина школа које тренутно употребљавају електронске дневнике у настави, не испуњава потребне услове за њихово коришћење, Министарство просвете наставља имплементацију „ес-Дневника“, при чему школе саме обезбеђују техничке услове за њихову успешну примену

Београд, 22. мај

„Моја средња школа је у центру града, а ми и даље носимо распаднуте „папирне“ дневнике. Београд би могао да буде модел показне вежбе како би електронски дневници требало да буду имплементирани у наш професионални рад, али моја мала школа још увек нема електонски дневник“, каже Весна Војводић Митровић, професорка Геолошке и хидрометеоролошке школе „Милутин Миланковић“ у Београду и члан ГС ПРС „Независност“¹. „Питање је да ли ћемо испунити ту већ сада јасну обавезу да од 1. септембра 2019. године стартујемо са таквом имплементацијом из разлога што немамо техничке услове и јер наставници нису добили одговарајућу обуку.“

У септембру 2018. су медији објавили да ће Министарство кроз пројекат „Повезане школе“ за дигитализацију српских школа издвојити 70 милиона евра. „На другој страни истог месеца имате податке да једна петина српских школа нема елементарне хигијенске услове у установама.“

У циљу дигитализације образовања, почетком текуће школске године, Министарство просвете је донело одлуку о увођењу електронских дневника у школе у Србији. Ова одлука је обавезујућа за основне школе, док средње школе електронске дневнике уводе постепено, како стичу неопходне техничке услове за њихову употребу. Пример успешне имплементације „ес Дневника“ је сновна школа „Светозар Марковић“, која је била део пилот истраживања за „ес Дневник“ у школској 2017/2018. Ипак, већина школа у Србији није технички опремљена за електронску евиденцију ученика, због чега наставници воде дупле евиденције (у „папирни“ и „ес Дневник“) и део посла обављају изван школе.

ТЕХНИЧКА ОПРЕМЉЕНОСТ - УСЛОВ УСПЕШНЕ ПРИМЕНЕ „ЕС-ДНЕВНИКА

Према истраживању које је у фебруару ове године објавила Унија СПРС², од 578 основних и средњих школа, 145 школа у потпуности употребљава електронске дневнике. Делимична употреба „ес-Дневника“ је присутна у 52 школе, док се њих 135 налази у експерименталној фази. Електронски дневници нису у употреби у 251 школи. Директорка Грађевинске школе у Београду, Драгана Радовановић каже да школа од почетка ове школске године користи искључиво електронски дневник. „Неопходну инфраструктуру је школа имала од раније, тако да смо били спремни за увођење „ес-Дневника“. Сваки одељенски старешина има свој таблет, што нам је омогућио Секретаријат за образовање и дечију заштиту Града Београда.“

Весна Војводић Митровић подсећа да су у септембру 2018. медији објавили да ће Министарство кроз пројекат „Повезане школе“ за дигитализацију српских школа издвојити 70 милиона евра. Али у саопштењу није речено до када ће тај пројекат са ЕИБ-ом бити реализован. „На другој страни истог месеца имате податке да једна петина српских школа нема елементарне хигијенске услове у установама.“ Зашто је поред те количине новца већина школа у обавези да сама обезбеди рачунаре и квалитетан интернет? „Многе школе су стартовале са „десктоп“ рачунарима, које нису имале у свакој учионици, него на пример, само у зборници,“ додаје Весна Војводић Митровић. „Ви сте имали гротескне сцене, да на малом или великом одмору несрећни наставници стоје у реду да би ушли у електронски дневник за одељење којем треба да упишу оцене.“

Према подацима Републичког завода за статистику у Србији тренутно има око 2000 основних и средњих школа. Ако је просечна цена интернета 16 хиљада динара. За месечну интернет конекцију је потребно око 32 милиона динара, тј. **око 280 хиљада евра**. У истраживању Уније СПРС у којем је учествовало 337 школа, њих 11,9% тврди да је квалитет интернета „одличан“. 33,5% тврди да је интернет конекција „добра“, док 34,7% школа свој интернет сматра „осредњим“. Проблеми са спорим интернетом или честим прекидима се јављају у 18,1% школа. Интернет конекцију нема 1,8% школа и у њима наставници користе свој интернет.

Потешкоће са којима се суочавају наставници приказује прошлогодишње искуство из основне школе „Светозар Марковић“. Пошто је ова школа ушла раније у процес имплементације „ес-Дневника“ у почетку су наставници водили паралелну евиденцију о ученицима. Оцене су закључивали у папирни дневник, а потом накнадно уносили у електронски. Директорка ове школе, Ивана Оролицки истиче да су поједини наставници пружали отпор према „ес-Дневнику, због дупле евиденције. Сада је ситуација другачија јер је проблем са бројем рачунара и интернет конекцијом отклоњен.

„Многе школе су стартовале са „десктоп“ рачунарима, које нису имале у свакој учионици, него на пример, само у зборници. Имали сте гротескне сцене, да на малом или великом одмору несрећни наставници стоје у реду да би ушли у електронски дневник за одељење којем треба да упишу оцене.“

Резултати истраживања Уније СПРС показују да од 324 школе, њих 106 на располагању има један до пет рачунара. У овим школама се наставници суочавају са проблемима дупле евиденције и присиљени су да податке у „ес-Дневник не уносе благовремено, већ накнадно у зборницама или са папира код куће. Весна Војводић Митровић истиче да су наставници доведени у расцепни процес „ако одбијете да радите мимо званичне књиге евиденције на часу, ви сте одбили оно што од вас тражи директор, а то је тешка повреда ваше радне обавезе. На другој страни, ви сте принуђени да пишете по неким папирима или да дневнику приступате преко мобилног телефона јер немате рачунар. То и деци делује неозбиљно, неодговорно, непрофесионално и цео наставни процес сте деградирали, али не својом кривицом.“

Са друге стране у технички опремљеним школама наставници имају могућност да податке унесу на часу. „Обавезно се уписује присуство ученика, садржај часа и оцене, добијене на часу“, каже Драгана Радовановић. „Коментари се евентуално уписују накнадно, али за све активности, постоји могућност реализације у школи.“ Професорка гимназије „Свети Сава“ у Пожеги, Злата Ђукић истиче да јој смета манипулација подацима, јер „код куће можете да упишете час, или када желите, што није у реду.“

ПОРЕД „ВЕЛИКОГ ПОСЛА“ ЕДУКАТОРИ БЕЗ НАГРАДЕ

Како би имплементација „ес-Дневника“ била успешна, свака школа је одредила по два координатора са циљем да информатички оспособе наставнике и помогну у уклањању грешака које се могу јавити приликом употребе „ес-Дневника“. Ивана Оролицки каже да су координатори имали пуно посла „у првом налету, приликом уноса података и док су помагали старијим колегама, који се не сналазе најбоље на рачунару. Координатори за то ангажовање нису додатно плаћени, стога ћемо их растеретити неке друге обавезе.“

Људи који раде у школи, нису кренули за богатством или неким материјалним вредностима, али једна врста симболичне надокнаде је показатељ да се ваш рад негде приметио“, каже Весна Војводић Митровић. „Они који су уносили те податке у електронску базу, који су ишли на едукације за координаторе заслужују симболичну финансијску надоканду.“ Уместо да их Министарство награди, послат је допис да школе од својих средстава или средстава локалне самоуправе, могу да награде колеге који су урадили толико посла.“
„Ви сте принуђени да пишете по неким папирима или да дневнику приступате преко мобилног телефона јер немате рачунар. То и деци делује неозбиљно, неодговорно, непрофесионално и цео наставни процес сте деградирали, али не својом кривицом.“

ПРЕДНОСТИ И МАНЕ ЕЛЕКТРОНСКЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ УЧЕНИКА

Електронска евиденција ученика истиче Ивана Оролицки пружа већу објективност приликом оцењивања ученика јер наставник види оцене само за свој предмет. Са друге стране Весна Војводић Митровић наглашава да себе сматра компетентном и професионалном да објективно процени коју је оцену ученик заслужио из предмета који предаје. „Зашто бих промишљала коју оцену да дам на основу процене колеге који држи филозофију, социологију или математику.“

Драгана Радовановић каже да родитељи сада имају могућност приступа „ес-Дневнику“, док Злата Ђукић наглашава да се употребом „ес-Дневника“ губи контакт са родитељима. „Родитељима су важније оцене и заборављају на нашу васпитну и педагошку улогу, занимају их само резултати успеха, тј. рада деце, кроз то бројчано оцењивање, тако да ће ређе долазити. Тако се губи могућност да се ученику помогне. Оцена је само резултат рада, или нерада, а шта је позадински проблем, то се тешко открива.“

„Дневник наставницима нуди закључну оцену за сваког ученика“, каже Ивана Оролицки, док Злата Ђукић критикује неусаглашеност закона и информатичког програма. „Нама се тражило да закључимо оцене за тромесечје, што није правило, али компјутер сам извлачи средњу оцену. Не допада ми се висок степен контроле, грешке као да нису дозвољене.“ Ивана Орлицки као предност наглашава да је у „ес-Дневнику“ лакше исправити грешку, док „у „папирним“ дневницима, не смете да преправљате, већ сваку грешку стављате заграду, па је потребно ставити печат, што није случај у електронским дневницима, тако да су они уреднији.“

„Добра страна електронског дневника је визуелизација, углавном ученици имају своје фотографије на екрану, па ми који имамо много ученика, можемо брже и лакше да их запамтимо“, каже Злата Ђукић.

„Истовремено дневнику могу приступати директор и стручни сарадници, што убрзава оперативност рада у одређеним ситуацијама. Директору, одељењском старешини и родитељу стручном сараднику су доступни подаци за све ученике 24 часа дневно“, као предност истиче Драгана Радовановић. „Тим за развој „ес-Дневника“ прихвата све сугестије које шаљемо и евидентно је да се труде да додају перформансе које на почетку године нису биле. Надам се да ће у наредном периоду дневник задовољити све потребе, које се јављају у ходу и нису биле одмах видљиве. Дневник се све време развија и покрива све потребе различитих врста школа и образовања.“

Ако је просечна цена рачунара 30 хиљада динара, а српске школе имају просечно око 40 учионица, то значи да је за опремање једне српске школе потребно око 1,2 милиона динара. За опремње свих 2000 школа је потребно 2,4 милијарде динара, што је око **21 милион евра**. **За потпуно опремање свих основних и средњих школа је потребно око 21 милион и 280 хиљада евра, што се уклапа у буџет од 70 милиона евра.**

ШТА ДАЉЕ?

„Идеја дигитализације српског образовања је одлична. Модернизација и електронски дневници као део тога ће послужити наставном процесу. Али је скандалозан начин на који је невешто, трапаво и нетранспарентно покушано то да се оствари у нашем друштву“, каже Весна Војводић Митровић. „Верујем да се у процес дигитализације није ушло са најискренијом жељом да се квалитет образовања и школовања у српским школама подигне. То звучи као један добар алат да се популистички наметне идеја вечитог прогреса, напретка и успињања ка некаквом замишљеном савршенству, а да се притом људи из Министарства не базирају, да ли постоји основа да се нешто такво изведе.“

Пре увођења електронског дневника је потребно обезбедити елементарне услове свим школама, а потом и рачунар за сваку учионицу и неопходну интернет конекцију. Мали број школа је у потпуности имплементирао „ес-Дневник“, док је већина на половини тог пута, неке школе нису започеле са електронском евиденцијом ученика. Није познато када ће све школе у Србији бити технички оспособљене за коришћење електронских дневника, али од наредне школске године, њихова примена ће бити обавезна за све основне и средње школе у Србији.

„У овај пројекат се ушло превише брзо, као када вам неко каже да возите неком незавршеном деоницом пута, а ви стрепите да ће вам пасти брдо на главу и као лајик кажете да не бисте баш данас да возите том деоницом, већ за месец дана или пола године, када буде безбедно“, закључује Весна Војводић Митровић. „Тако је за електронске дневнике стигла идеја да ми то морамо сада да имплементирамо, а на терену је стање - сналази се ко како зна.“

Милица Љубичић